

Ezen lapok minden héten négyezer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár félve Pesten házhoz-hordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez p. A hirdetések minden apróbetűs hasábjára 5 (öt) ez. kr. fizetendő.

Vasárnap

294.

November 30. 1845.

Előfizetési helyben a kiadó-hivatalban, hatvani utca Horváth-házban 483dik sz. alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba 's külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetnek meg.

# BUDAPESTI HIRADÓ.

## Előfizetési figyelmeztetés.

A jövő hónap végével BUDAPESTI HIRADÓ-nk 1845ki második félévi folyama lejárván, ezennel annak 1846ki első félévi (januar—juniusi) új folyamára előfizetés nyitattik; jelentvén az olvasó közönség iránti köteles tisztelettel egyszersmind, hogy a politikai lapok vezérlete és szerkesztése az eddigi marad; tartalmuk azonban egy terjedelmesebb tudományos rovat által fog gazdagodni. — Előfizetési ár félve Budapesten házhoz-hordással 5 ft.; borítékban 6 ft.; postán borítékban szinte 6 ft. ezüstben. Pesten előfizetheti a kiadó-hivatalban (hatvani-utczai Horváth-házban 483ik szám alatt földszint) és azonkívül minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba 's külföldre járni kívánt példányok csak a bécsi cs. kir. postahivatalnál rendelhetnek meg.

Borsos Márton, tulajdonos.

**TARTALOM. Magyarország és Erdély.** Kinevezések. Előfizetési helyben a kiadó-hivatalban, hatvani utca Horváth-házban 483dik sz. alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba 's külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetnek meg.

### MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ö cs. ap. kir. Főlsége Doboka Antal erdélyi k. udv. cancellariát fogalmazó gyórnokot ugyanott tisztelt udv. fogalmazóvá; továbbá Keszleffy Károly ipolysági ellenőrködő sómázas-mestert szinte saját körénelmére hasonló tisztviselőségben Egribe; ez utóbbinak helyére Ipolyságra pedig Szepessy Ferenc szucsani k. ellenőrködő sómázas-mestert helyezte át. — Nem különben Jagszits Alajos lippar k. sóhivatali ellenőrkörmentői só-tárnokká léptette elő; — a munkási k. sóhivatalnál Hlavách Elek előléptette e által megüritelt elnörségre pedig Vecsányi Miklós hononnai ellenőrködő k. sómázas-mestert, 's végre a kom-rómi k. sóhivatalnál Novák János halála által ürességre jött pataji állomásra Imely Miklós cs. k. pattantyus-örmeztet alkalmazta

**Titoknoki előterjesztés a m. akademia 1845ki munkálatairól.** „Szerencsém leszen az akademia folyó 1845. évbéli munkálatait röviden a tisztelt gyülekezet elibe terjeszteni.

I. Nyelv körüli munkálatok. E rovat alatt mindenek előtt az akademia nyelvtanát kell említenem, mely, miután a nyelvtudományi osztály tagjai annak egyes részeit elkészíték, egymás munkálatait szigorúan átvizsgálák, és aug. és szeptemb. hónapokban tartott osztályi üléseikben gondosan megvitaták, a most lefolyt nagygyűlés által elfogadottan 's annak kinyomtatása elrendeltetett. Ohajtja a társaság, hogy minden nyelvünk vizsgálatával foglalkodók komoly figyelmükre méltassák a munkát, 's tudományosan megalapítandó észrevételeikkel nemzeti kincsünk minél többoldalú és behatottabb ismertetéséhez járuljanak. Az egész nemzet nyelvtudományi érdeklődésének e tárgyra fordulásától várhatjuk csak, hogy a munka valódi nemzeti tulajdonná váljék. — Nyelvünk régi emlékei mind a nyelv alkotása és saját osinjai, mind számos elavult szók és kifejezések tekintetében, kiapadhatlan forrása a nyelv mélyebb ismeretének és gazdagulásának. Azért folyvást különös gond tárgyai voltak azok, 's az e részben megbízott rendes tag Döbrentei Gábor Gömör, Szepes, Liptó és Bars levéltárait látogatván meg, nyolcz illyenről adta érdekes tudósításait, 's mellettök 76 kisebb irat, levelek, szerződések, végrendeletek, 's másolatát, a XVI. századból, nagyobb részt annak második felőlől ugyan, de gazdagokat a magyar nyelv és élet történetére nézve. Mind ezek nevelik illyekben már is gazdag kéziratárunkat, 's gazdagítanak nyomtatásban megindult nyelvemlék-gyűjteményünket is nyelvészünk és történetbuvárink egyformán nagy hasznára, ha a vevő közönség nagyobb részvéte a sebes folytatást lehetővé tenné. — A szótári munkálatokat illelőleg, folyt a philosophiai és matematikai, 's megindult a törvénytudományi műszók újabb munkákból kiszedése. Az első rendükében eljárta Beely, Csatsko, Nagy Márton, Purgstaller, Széchy és Taubner, matematikaiak kiszedésében Taubner, a törvénytudományiak a hivatal által irattak össze. Vegyes új vagy ritkább szók Széchy által és gr. Desseffy József írásából küldöttek be; tájszókat Horváth József, 's nem tagok közül Gáspár János erdélyieket, Szabó Sándor pápavidékieket adott. A nagy szótár számára Fogarasi a váltó és kereskedési, Frivaldszky a természetrajzi, Kállay a philosophiai műszókát értelmezte. Végül munkába vétetett a nagy szótár kidolgozása is, 's folyt serényen, mint illyes nagyterjedelmű és uttörő munkának lehet, Czuczor szerkesztő 's Fogarasi ellenőrző munkatárs szorgalmuk által. — Örömmel foghatom itt elé azon jeleket a felsőes kormány bizodalmanak, mellyben több rendbeli nyelvtudományi megbízások u. m. vizsgálatok és tankönyv-iratások által az akademiai részeltetni méltóztatott. Ez uton is alkalom nyílt tehát intézetünknek a közügyet tehetsége szerint szolgálni.

II. Tudományos munkálatok. A nyelvtudományi osztályhoz tartozólag gr. Kemény József érdekes előadásban Molnár Albert régi, nagyevű írónk életéhez közölt eddig ismeretlen adatokat, 's annak fenmaradt egész irattárát az akademia könyvtárában tette le. Könyvészeti közleményekkel Schedel Ferenc szolgált. Kállay bizonyos, a veres-pataki bányákban talált fatáblákat ismeretett, 's a Jerney által krimiai Kerosból küldött görög feliratokat magyarázta. Erdélyi az i hangról a nyelvben értekezett. A philosophiai osztályban Purgstaller József

\*) Közöljük, miképen az a november 23kai közlésben felolvasott. — Sz o r k.

a nézetek egyoldalúságáról, Nagy Márton beköszöntőleg a tanodalmak célszerű szerkesztéséről értekeztek. — A történeliben Luczenbscher J. Zsigmond kir. nagy pecsétjét ismertette 1435ből; Walthor László V. István állított svéd háboruját enyészette el egy egykoru fontos oklevél szövegéből, bírálati uton: mindkettő régi megbízásból, 's így közlemények azonnal Evkönyveink VI. kötetébe iktattattak. Ismét Kállay a szlavonokról bőven értekezett, vonatkozva egy hasonló című legújabb munkára. Szívesen hallgatta az akademia vendégül Wenzel Gusztávot, ki a magyar városok középkori törv. könyveiről értekezett, és Rischel Agostonnak a titoknokhoz intézett értekező levelét, mellyben biboros Constantin, Nestor és Anonymus látszólagosan ellenkező tanait a magyarok költözéséről, összeegyeztetni igyekezett. — A matematikai osztályban Vásárhelyi Pál egy dunatiszai hajózható esatorna mi módon oszkozhathetéről, majd vasutak és esatornákról értekezett, melly utóbbi ma a tisztelt közönség elibe is lesz terjesztve; Fest Vilmos Dredgenek a láncz-hid-építés körüli új rendszeréről. — A hadtudományi osztályból Korponay és Mészáros köszöntöttek be szakbeli előadásokkal. — A törvénytudományban Sztrokay Antal a hitelező és adós közti viszonyokat adta elő a régi nemzeteknél, melly értekezés szinte ma olvastatik fel; Szlamenics befejezte törvényink története második szakaszát. — Csécsi Imre a természettudományi osztály részéről a fűrészetben a nemi rendszer mellőzését indítványozta, melly tárgy még a vitatkozás szövegén van. — Gyászbeszédet a titoknok tartott az elhunyt tagok felett. — Akademiai költségek ez évben egyedül az Evkönyvek VI. köteté, 's az Ertesítő IV. évfolyama hét füzetben, jelenhetett meg. Megbízott könyvtárusunknál még a Romai Classikusok V. köteté, mellyben Tibull foglaltatik Egyed Antallól, 's az Eredeti Játékszin XIV. és XV. kötetet láttak napvilágot. Sajtó alatt az Ertesítő folytatása, az Evkönyvek VII. a Hellen Classikusok II. kötetet, 's néhány pályamunka izzadnak.

III. A jutalmak ügyéről ezuttal bővebbnek kell lennem. Mindenek előtt az évenkénti nagy jutalmat illetőleg: gyakran tapasztalván a társaság a különféle tudomány-szakokhoz tartozó munkák összehasonlítása nehézségeit, észlelőszóval talála bizonyos egymásra következő évköröket venni fel, 's azokban osztályai sora szerint mindig a rokon-neműek összehasonlítása után emelni ki azon munkát, melly szakbeli társai közt becsre legelőbbököl. Így az idén az 1844től 1844ig megjelent természettudományi munkák vétettek összehasonlító vizsgálat alá, 's közülök adatandik ki a legjobbnak folyó évi jutalmunk. — Ezen és szokott osztályi pályajutalmainkon kívül három új neme a jutalmaknak tűnik fel mai előrajzunkban, mellyekről számadással részletesen tartozom. Tudva leszen az irodalmi közönség előtt, miszerint egy, ns Pest vármegyétől kinevezeteni szokott küldöttség, a főhg nádor ótalma alatt, időről időre a néhai Marczibányi István cs. kir. titkos tanácsos alapítványából évenként 400 v. ftot ítelt oda a legjobb magyar könyvek; egy nyelvtudományi kérdés legszerencsés megjelölésére pedig 100 v. ftot. E jutalom-alapítványhoz járult nem sokára Vitéz József néhai kir. udvari ügyvivőé, mellyből évenként egy történelmi vagy természettudományi pályárat volt 100 v. ftal jutalmazandó; továbbá gróf Pongrácz Teréz özv. Motesiczky Jánosné holtigajánlata évenkénti 200 ftal, 's több rendkívüli jutalom, a küldöttség egyes tagjai által koronkint megajánlottak. E jutalmazások 1845. kezdődve mind eddig négy ünnepélyes közülésben történtek. A körülállások némi haladékokat szültek, 's történt, hogy 1834ben kihirdetett kérdésekre két évvel utóbb érkezett pályáratok megítélése, valamint az 1828től fogva e napig elfolyt évekről a nagyobb jutalom kiosztása végkép elmaradt. Ns Pestmegye tehát, a Marczibányi család kérésére, 's a fens. főhg nádor kegyes helybenhagyásával az akademia kezeibe tette át az egész ügyet, melly arról, az alapító esaládjának kikötött befolyásával, ekép intézkedett: Miután 1834től fogva az évenként legjobbnak itélt magyar munkák az akademiai jutalmokat már elvevők, az alapító szándéka, bár más pénztárból, valósággal teljesített, 's így csak a közben jutalom nélkül maradt három év igényelheti az alapító szándékának bár késő teljesítését. Megvizsgáltattak tehát az 1828. 29. és 30ban magyar nyelvben megjelent jobb munkák, 's közülök minden évre egyegy koronázatni fog. — A kisebb jutalmat illetőleg, melly pályafeleleteknek jár, négy maradt eddig, 's marad még jövő évig függőben, miután a magok idejében érkezett pályáratok még ninesenek az akademia kezénél. — A Vitéz jutalmára hirdetett kérdésekre érkezett feleletek közül az akademia valóság-gal ötöt vett által, négy kérdésre felelőt, 's azoknak bírálásában el is járt, mint azt az utóbb felolvasandó jelentés elő fogja adni, a függőben maradtak sorsa szinte a jövő évben intéztetik el. — Jövendőre pedig a következő intézkedés alapítatott meg. Az idő közben kiadatlanul maradt jutalmak tökéltetnek, 's kamatai a szokott évenkénti ötszáz forinttal

összesítettvén, azokból egy 30 darab aranyból állandó nagyobb Marczibányi-jutalom alkotatik, melly minden évben azon munkát fogja koszoruzni, melly az akademia által jutalmazott vagy jutalmazottak mellett becsben első rangban áll. — Ezen kívül minden évben váltva egyszer nyelvtudományi kérdés fog kitűzteni, másszor irodalom-történeli, historiai vagy természettudományi: amához Marczibányi, ehöz Vitéz alapítványából mindenkor harmincz arany kapcsolatván. — Minthogy végre tíz jutalmazott pályárat a volt Marczibányi küldöttségnek kiadatlan maradt, a pályázatokból pedig csak egy háromhatik nagyobb haszon a tudományokra, ha annak eredményei világot is látnak, az említettek 's az ezentul meg-jutalmazandók az akademia által közzé fognak tetetni: melly végre fens. pártfogónk a Motesiczky-né-fele holtig-ajánlatból az ország pénztárában fenmaradt öszvegot, 's az 1822ben megjelent jutalom-feleletek jövedelmét méltóztatott költség-alapul kegyesen kirendelni. — A Gorove-jutalomra, mellyet néhai Gorove László, akademiánk tagja és testvérel alapítottak, 's melly négy évi időközökben váltva egyszer a leg-derékabb ifjusági, vagy pénz- 's régiségügyi munkának, más-szor valamely erkölostani vagy történeli pályáratnak jár, mindenkor 200 ezüst ftban, ez idén először hirdetteték pályá-rtást. 'S az akademia örvideni fog, ha írónk valamint saját osztályi feladásaira, ugy e rendkívüli jutalom-kitűzésekre is jeles készülettel munkálandanak, hogy így mind az áldozat-vevő jeles hazafiak szándéka beteljesedjék, mind a tudomány 's irodalom élénkebb gyarapolást vegyen.

A tudományos utazások rovata sem meddő ez évben. Uton vala folyvást két tagunk, Jerney János Moldvában, ezen Atelkuzu név alatt egyik régi hazánkban, és Reguly Antal, az Ural keleti részben, a keleti finnek között. Amaz szorgalmasan gyűjté fel minden emlékeit a magyarságnak e szomszéd 's egykor a magyar koronához Cumania név alatt tartozott országban. El van annak földé számtalan magyar eredetű névvel, folyók, hegyek, dűlők, lakhelyek neveivel borítva, mik a magyar elemnek hajdan ott uralkodtak kétségtelenül bizonyítják, számos emléke maradt annak fon a hivatalok neveiben, mi a magyarság a társasági állapotokra egykori befolytát, 's ezer meg ezer szó a moldvái nyelvben, melly annak a nyelvre hatását bizonyítja. Tétett jeles társunk ásatásokat, mellyek sok ottan élt 's elhunyt népfelnevelő nevet mutattak fel, 's illy eredmények mellett csak fájjalommal említhetem azon akadályokat, mellyek társunkat munkálataiban eleinte feltartóztatták, majd teljesen gátáltak. De így is gazdag leszen régi történeteinkre, 's kívánat a kun népfelnevelőkre nézve, tudományos eredményekben, Jerney utazásának leírása, mellyben a szerencsésen hazatért férfi jelenleg munkás. — Reguly is bevégezte ez évben vizsontagsági és fáradalmas kutatásait a keleti finnek között, 's július utolsó levele szerint, Nisne-Novgorodban tanulta a syrjaenek dialectusát. Ő is közel van nagyszerű küldetésbe bevégezéséhez: tett roppant készületei és tapasztalásai eredményeinek tudományos feldolgozása, e fő része vállalatának, az, mellyet most a nemzet, mellynek sok tagjai melegen karolták fel az utóbbi időben ügyét, töle méltán várhat.

Külviszonyainkra nézve említhetem, miszerint a skót és porosz akademiáktól új jeleket vettük ez évben a barátságos megemlékezésnek.

Könyvtárunk folyvást részesült a hazafiak szivességében. Nevezetesen gyarapodást vett az szlavniczai Sándor István hagyományából, mellyet az elhunytak családja ez évben ada ki több mint 1100 kötetben, mikkel számos hézagai pótolattak leginkább a régibb hazai osztálynak; 's a hazafi érzesű család még többekhez nyújtott, saját elhatározásából reményt.

Nem mellőzhetek, mielőtt a személyzeti változásokra mennék át, egy tárgyat, mellynek megemlékezésével a közönségnek tartozunk, a mennyivel részvételt bizonyít intézetünk iránt, 's tartozunk magunknak azok irányában, kiknek követeléseit az akademia tettel utól nem érheti. A reformi mozgalmakról kell néhány szót szólnom, mellyek ez idén egy szép részét foglalták el társasági munkálatásainknak. — Mélyen érzi az akademia azt, hogy olly hathatósan, mint ohajt-ható, a nemzeti tudományosságát elő nem mozdíthatja. Ennek egyik oka a társaságban fekhetik: emberekből áll az is, 's e részben mentegetőznünk sem hely, sem idő. De nagy okát a kevésbé erélyes hatásnak szerkezetünkben, még nagyobb anyagi gyenge megalapításában találtuk. Hosszu sorát mondhatnám el az előkészített sőt megindított, hosszabbját a szándékolt munkálatoknak, mik képesek leendet-tek hatalmasan emelni az ügyet, melly reánk bízott: az elmaradt pártolás és saját pénzerő hiányánál fogva azonban nem egyszer kelle visszatérnie a hajónak révpártjába, vagy hajótörést szenvednie. Tagjainkat, kik közül csak tizen-nolcznak járhat mind eddig, 's némelyeknek igen kicsiny, évdji, nem bírjuk egyéb hivataloktól és akademián kívüli foglalatosságoktól függetlenné tenni, mi által idejöknek csak

kicsiny részét képesek a társasági munkálatoknak áldozni. Saját munkáink, a jutalmazott pályairatok 's egyéb nevezetes kéziratok nyomatlanul hovernek; egyetlen egy saját organumunknak, roppant és huzamos pénzáldozat után, végre is meg kellett szünnie. Természettudományi osztályunk a szükséges tapasztalási eszközökben, ez 's a történeti, utazás költségekben, mindnyája pedig — miután nagy könyvtár fővárosunkban nem létezik — egy ilyenben lát szükséglet. Mind annyi vagy lesújtó jelenvény, vagy lehetetlenség a gyorsabb és erősebb előmenetre. De e részben a javítás nem tőlünk függ: mi e napig a nemzetől csak törvényes közállást vettünk, pénzalapunkat azonban mind eddig csak magánosak nagylelkűségének köszönhetjük: mely elégséges volna bármelyik osztályunk fényes megalapítására, de hat osztályt illően fentartani képtelen. — Mondám, ez nem az akademiától függ: a szerkezetre fordult tehát figyelmünk; a tanácskozáskor folytak, 's az új törv. elkészült: a nagygyűlésnek azonban még nem volt bátorsága az eszközökhöz való utolsó lépéseket megtenni. Vajjon szerencsés lesz-e a formák között a siker, ha új erők nem járulnak hozzájuk? Történetek tehát kísérletül némely belső intézkedések, melyek, ha valóságos javításnak bizonyítandják magokat, e nyomon haladunk, 's talán gyökeres átalakulásra átmenünk biztosabban lehetünk.

Tagjainkat illetőleg, a halál ez évben négyet ragadta el: Döme Károlyt, irodalmunk egy régebbi szakában lelkesen működött férfit; Hoblik Mártont, a magyar ügy apostolát a Száva körül, 's derék geographiai író, de kinek írásait, pártolás nemléte miatt, nagyobb részt még homály fedi: Gévay Antalt, hazai történettudományunk egy fő támaszát, 's a keleti, különösen perza és török irodalom gazdag ismeretű képviselőjét az akademiában; végre Horváth Zsigmondot, több közhasznú munkák irodalmunkba átültetőjét. — Választásaink a következő hazafiakat csatlak szorosban hozzánk. A matematikai osztályhoz az igazgatóság kinevezése rendes tagul Fest Vilmost, kétszer koszorus írónkat, adta. A nyelv és szép tudományi osztály Gondol Dániel ismeretes szépírói, és Frankenburg Adolf termékeny szépirodalmi írókkal gyarapult; a jogtudományi Pauler Tivadar zágrábi jogtanárral, kit észjog(története) jelszó tudósaink sorába iktat, és Szentkirályi Zsigmonddal, több jelszó bányászati munka szerzőjével; a történeti nagyajtai Kovács Istvánnal, Erdély egyik legmunkásabb és szorocsb történetbúvárával, végre a természettudományi Nendtwich Károly vegytanárval, ismeretes jeleségűvel e szakban 's legújabbban egy nagyobb vegytani munka szerzőjével. — Befelezésül az akadémia örömet jelentem ki a felett, hogy az igazgatóság eddigi tisztelt és szeretett elnökeinket, bár hivataluk által koronkint távol tartatnak tőlünk, a tegnapi napon történt új választás által ismét és szorosban kapcsoló hozzánk. Az ő bölcs vezetésüknek köszöni a társaság, ha eddig méltánylást víhatni ki magának szerencsés volt.

A politikai gazdaság nemzeti rendszerének méltánylásául. \*) Dr. List Ferencz ismert tana jelenleg a közvélemény legtöbb organumaiban, különösen Németországban, 's itt főleg a vámegyesület lapjában 's a déli német rendek gyűléseiben majd mellette majd ellene emelkedő igen élénk vitákra nyújt alkalmat. Mellőzni akarom itt azok ellenvetéseit, kik Listtel, a rendszerének elnevezésére választott kifejezés fölött vitatkoznak, — 's azt hiszik, mikép Listt ezen kitéllettel, politikai gazdaság nemzeti rendszer 's magának ellenmondó fogalmat, vagy egészen mást mondott, mint szándéka vala. Mert ha nem tagadhajuk is, hogy o kifejezés: nemzeti statusgazdaság rendszere, mint ama tudomány címét talán kilenni lehetséges, vagy ellenmondást (contradictio in adiecto) foglal magában, vagy legalább pleonasmust, 's ez utolsó esetben régóta ismert fogalmat, vagy egészen mást jelent mint azt, mit List könyve tartalmaz: mégis igaz, miszerint ha őszinték akarunk lenni, könnyen felfoghajuk mit akart List ama kifejezéssel tulajdonképen mondani, 's hogy legalább könyve tartalmából az cím értelmét eléggé tisztán átláthatjuk.

De e rendszer tartalmánál fogva is sokféle ellenzökre talál. E tulajdonképi ellenzök olyanok, kik föltétlen kereskedési szabadságot védenek. 's List védrendszerét fölélesztett mercantil-rendszernek (mercantilsystem) tartják. Azonban im e vélemény, mintha List a német nemzeti-műipar üdvét a régi mercantil rendszerhez visszafordításban találja 's annak rendszabályait hirdetné, teljesen alaptalan. List maga oly keveset gondol azon gyanuba vétellel, mintha ő a mercantil-rendszert hirdetné, miszerint inkább attól tart, (Előszó 59 lap) hogy rendszere felületet olvasók által, kik a könyveket csupán külczimök után szokták itélni, a physiocratai rendszer pusztá föllevevítésének tartathatik; ezért is a kifejezés választásánál rendszerének jelentésére, mellyet eleinte "a politikai gazdaság természetis rendszerének" akart nevezni, ezen melléknévre "nemzeti" határozta magát. Ő rendszerét (Előszó 12 l.) szinon szabad kereskedés rendszerének is nevezi, de csupán a saját állodalmi öszszegnek belsőjében, 's ezt az általános kereskedési szabadság rendszerének ellenébe helyezi.

Es valóban List rendszer a régi mercantil-rendszertől fölleismerhetlenül különbözik azért, hogy első az egyenes beviteli tilalomról 's egyes iparágak föltétlen korlátozásáról, mikint azokat a mondott rendszer mint eszközöket az ipar fölvirágzása 's vezetésére oly nagyon ajánlja, átaljában mit sem akar tudni, 's a beviteli kereskedés korlátozását a tulajnyomó külföld ellenében mérsékelt vámvratok által csak annyiban tartja szükségesnek, mennyiben azt a honti ipar létele megkivánja. De a milly kevésbé vezethető List rendszer a physiocratai vagy pedig a régi mercantil-rendszer föl-

élesztésének, ép oly kevésbé fogja valaki azt állítani akarni, hogy az talán Smith rendszerének commentára.

List rendszere ezek szerint egészen sajátzerü elveivel az előbbi idők statusgazdasági rendszerével nem volna semmi öszszekötésben?

Mindenesetre egészen sajátzerü elveket állít föl, de azért nem mondhatni, hogy az előbbi statusgazdasági rendszerekkel semmi öszszefüggésben nincs. Átaljában két érintkezési pont lehetséges itt. List elmélete t. i. először már az által is jöhet némi öszszekötésbe az előbbi rendszerekkel, mivel elvei 's ezeknek az életben következetes alkalmazata által eddigél kevésbé gyakorlati rendszert a való életbe hoz, arra nézve átmeneti rendszert képez; vagy pedig az által, hogy az előbbi rendszerek hiányait kitölti, 's ez uton az eddigi statusgazdasági tanok kiegészítését adja elő.

Vajjon List rendszero, egyébiránt sajátzerü elvei mellett, az eddigi statusgazdasági tanokhoz áll-e valamely most érintettük viszonyban, 's ha igen, mellyikben?

E kérdésre megkísértjük itt a feleletet. Ha List rendszero átmeneti rendszert akar képezni, akkor azt mint öszszegét kell tekinteni azon gazdasági elveknek, mellyek az ipar 's általában a műveltség jelen állásánál fogva rövidebb vagy hosszabb időre, de minden mostanistatusban alkalmazást találnak, 's mellyek később az ipar 's általában a műveltség állapotai változával föllevetendők, 's másokkal fölleserelendők. Es már most, List politikai gazdaságának nemzeti rendszero illyes valami-e?

Ha List könyvének tartalmát 's továbbá azt tekintjük, mi célból akará munkáját maga a szerző írni: akkor a nemzeti rendszer akarai inkább, mint a statusgazdaság általános rendszere; az inkább csak részletes gazdasági rendszabályokat, különös tekintettel Németország jelen viszonyaira, foglal magában: "a politikai gazdaság nemzeti rendszero" nemcsak irányánál fogva német nemzeti-rendszer, hanem az eredeténél fogva is. Lassankint fejlődése 's képződésének fonalai egész a német szövetség, a statusokban egyesült Németország keletkezéteig visszavezetnek. Ismert tény, 's List is érinti könyvében (Előszó 6 l.), hogy Németország visszaállítását után azonnal, 's nevezetesen a ministeri gyűlések folyamataalt Bécsben (1819 — 1820) dr. Listnek (Stuttgar!ból) és Veber Ernestnek (Göraból) különös közredolgozásuk mellett különféle kísérletek tétettek, miszerint a Németország eldarabolása 's angol áruk elarsztása által nagyon fenyegetett műipar föllegettesék. A német nemzeti műipar két bajnoka egy részről Németország belsejében minden vámsorompó megszüntetését, más részről angol gyártmányok behozatalának akadályoztatását, mint alapföltételt tekinté a német műipar 's kereskedés virágzóbbá tételének, és épen ez idő tájban a már 1819ben mintegy 6000 német gyáros és kereskedőből alakult magánygyárt-bafolyása alatt, 's különösen List, mint e társaság ügyvivője közbenjárása által, keletkezett ama külön szerződés Bajor, Württemberg, Baden, Hessen-Darmstadt, Nassau, Szász-Weimar, a szász-hercegi és reusz-feldelmi országok között, melly szerint ezen országok közti kölcsönös közlekedést gátló sorompóknak meg kelle szüntetniök. E mellett List, — míg az egyik vélemény csupán egy nagyobbítandó belvásár szükség, 's a gyakran igen csekély, most már önállóká lett német statusok közti vámvonalak megszüntetése mellett nyilatkozik, egyszerűsége alkalmat, beviteli-vám által előrendő védrendszero törekedett folyást, mikint az munkájában bőven kifejtve található.

Mind ennek eredménye az: a nemzeti rendszer eszméje Németországban keletkezett, német ministerek tanácsaiban készítettett elő, német tudósok fejték ki tovább, egy német végzé 's német állodalmak kormányai által hozatott életre. Az egyáltalán német eredetű.

De List rendszero tulajdonképi célja 's irányánál fogva is egészen német nemzeti rendszer. Már könyve előbeszédében érinti, mikép meg akarja mutatni, mint kell "nemzetgazdasági ün Németország jólétét, műveltségét 's hatalmát előmozdítani." Maga a könyv 17, 144, 180, 500d. lapján 's más helyeken is a német műipar szorult állapotáról a brit kereskedési politika irányában, 's ezen fenyegető veszély ellen oly rendszabályok-hozatala szükségéről tesz említést, millyeneket épen indítványoz. Az általa több év óta szerkesztett "Zollvereinsblatt"ban 's nyilvános nyilatkozatokra kinálkozó más alkalmakkal, utóljára a tiszteletére adatott lakománál Bécsben, határozottan a mellott szól, hogy rendszerének Németország nemzeti műipara szolgál célul, 's hogy azon rendszer a német vámszövetség 's annak lassankint kifejlésében találja ohajtot virulását. Es habár List politikai gazdaságának rendszere lényegesen német-nemzeti, akkoron Németországban még fenálló 's egyrészt jelenleg is meglévő bizonyos sajátzerü körülmények által föltételezett rendszer, azért azt még koránsem nevezhetni a politikai gazdaság általános rendszerének, melly az előbb alkalmazott statusgazdasági rendszerek elnyomására és — ha csak talán rövid időre is — bizonyos átmeneti időszakon keresztül azok pótlására volna rendeltetve. Egyébiránt igaz lehet, hogy a nemzeti rendszer más nemzeteknél vagy politikai szövetségeseknél is, ha különben egészen oly helyzetben vannak, mint a német statusok, alkalmazható; de már az ekin alakított gazdasági elvek többé nem List rendszeré, hanem csupán annak eredményei 's kifolyásai.

Igenis, még az így elvont elvek sem fognak azután tulajdonképen oly gazdasági rendszert képezni, melly az előbbi egészen kisoritja. Sőt inkább List rendszero általános elvonataiban nem egyéb, mint az eddig fenállott gazdasági rendszerek elméletének 's gyakorlatának kiegészítése. A mercantil, physiocratai és Smith rendszero egymásra következtek, egyik a másikat némileg kisorította és az utolsó most már List nemzeti rendszerének látszik helyt engedni akarni. Azonban o kölcsönös kisorítás mindig csak részletben értendő. A

következő rendszer elődjét 's az abból eredő gazdasági alapszabályokat semmiesetre sem szorította ki mindig, 's oly mértékben használatlaná nem tette, hogy abból valami a tudományban 's életben, mint igaz 's kipróbált dolog fen ne maradt volna. Ezen ujjon fölledezett statusgazdasági rendszerek oly sorsnak vannak alávetve, mint más új rendszerek a többi tudományokban 's azok kifejlésében. Egy bevégzett 's minden következtetésben szigorun kifejtett rendszer további eredményiben többé-kevésbé mindig vezet bizonyos nehézségekre, képtelenségekre 's valóságos ellenmondásokra, mellyek ha meggyűlnek, lassankint a rendszer iránti hitet megrendítik, 's mivel illy hiányok oka a rendszer elvében kerestetik, a gondolkozóknál hajlamot ébreszenek épen ellenkező elvre átugrani 's a szerint képezni új rendszert. Így alakul aztán új, az előbbivel épen ellenkező rendszer, melly jöllehet kikörül elődje tévedéseit, de más részről ő maga is tulságba megy át 's ellenkező természetű hibába esik. Ezek a gondolkozókat ismét ellenkező oldalra menni határozzák. De mivel ez a réginék föltétlen elvetésével történik, nem sokára itt is fenakadnak 's ujjog az ellenkezőhöz nyulnak. Es így megy ez az igazság sulypontja körül, örökös mozgalomban.

Illy mozgalom lön a statusgazdaság mezején is, tekintve annak tudományos rendszerét, észrevehető. (Folytatjuk.)

**Megyek.**

G y ö r b ő l, nov. 23. F. hó Akén kezdett 's majd két hétfő tartott közgyűlésünk gazdag volt tárgyakban 's még düsabb szavakban. Kiemelendőnek tartom a következőket. A helyt. tanácsnak egy intévénye érkezett, mellyben értesít, hogy (törvényeken alapuló) folytonos gyakorlat szerint, a kir. városokban lakó nemesek minden a város kebelében üzött keresetmóddól is így a kereskedéstől is a város pénztárába adózni tartoznak. Ezen válasz a helyt. tanácsnak egy előbbi, Győr városához küldött intévényére tett övő felirásunkra érkezett. Ebben az van, hogy a nemesek polgári jogjáról járó kereskedéstől adozzanak; gabonakereskedéshez pedig soha, de soha sem kívántatott polgári jog. Különben is az itteni gabonakereskedők az alföldön vásárolnak, Mosonyban eladnak, Győrben csak nagyobb hajókról kisebbre átrakosznak 's tovább szállítanak. Hogyan lehet tehát valakit attól, mit egészen más helyeken keres, Győrben adóztatni? Elég nyereség a városra, ha a kérdéses kereskedők másutt szerzett pénzből Győröt költenek. Kimondottuk ugyan folyó gyűlésünkön a közteherviselés elvét, de ezt törvényhozás után kívánjuk elérni 's orakodunk alkotmányos állásunkat intévényeknek alárendelni. Azért ő felségéhez folyamodunk, hogy Győr városában lakó nemeseket polgári jogtól nem függő kereskedéstől adó alá vonni célzó intézkedést megszüntetni kegyeskedjék. Győr városát is megkerestük, hogy míg felirásunkra leirat érkezendik, a dolog épségben tartásával minden erőszakos lépéssel felhagyjon. — A hazában mutatkozó közszükséglet illető intévényre szolgáló kir. kiküldöttök, hogy ezen intévény tartalmáról az úraságokt és adózókat tudósítván, ovatosságra és gondosságra szólítsák fel. — Pestmegyével mi is szivesen járulunk nádorunk ő cs. kir. felségének felszázados ünnepélyéhez és elvárjuk a teendők iránt további levelet. — Szepesmegyéhez is ismeretes katonai kicsapongás iránt érkezett levelét, bírói uton lévén ezen tárgy elintézve, nem pártoljuk. — Előkerült nálunk is a Hontmegye nevé bitorló ismeretes honti levél, gróf Z. O. által a gyűlés színén beadatva. Sokan megütözköttek ezen levélnek külalakján és ideérkezte módján; azonban a conservatívek is megegyezven a felbontásban, az álarék levételet, hogy megismerhessük az alatta rejtett vendéget, azaz: a levél felbontatót. A vitatkozás hosszas és keserű volt. Egy éltes bíró az ellenzéki sorból, a hallgatóság (?) éljenzései között elmondotta a már annyiszor koptatott nagy szavakat, u. m. "Kreishauptmann; hivatalvadászok; Judas volt az apostolok között is; ki a honti levelet nem pártolja, vízbe fulasztja a haldoklót; Spitzliség; katonai szuronyok 'sat. 'sat'; melly kifejezések természetesen megtermették a kívánt gyűlésöt, t. i. az eljnt. Egy ifju szónok jónak látta azt is felhozni, hogy a papok selyempaplanon nyujtózna; hogy minden birtok alapja rablás. Még egy másik ellenzéki szónok — kitől még eddig, habár csipős és az elménczkedésre sokat építő, de mégis meggondolt szónoklatokat hallottunk — nem átalotta nyíltan bevallani, hogy ha a conservatív rész nem enged, kénytelen lesz az oppositio desperatióból az auctoritások úprásának terére menni. Megjegyzendő, hogy ezen kifakadások épen azon tárgynál történtek, mellynél a conservatívek leginkább kimutatták engedékenységüket, mert a főjegyző által javasolt azon felirási szerkezetet, melly általánosságban a honti zavarok megvizsgáltatása 's a béke helyreállítására iránt szólt, készek voltak elfogadni; azonban az ellenzéki által, melly határozottan a főisp. helyettes megrovatását kívánja, visszautasított. Es így átalok élére állítottán a kérdés, kénytelenek voltak a conservatívek is határozottan a felirás ellen nyilatkozni, 's a nyilatkozatok eredménye az lön: hogy Hontmegye, ezen levél átküldése mellett meg fog kérdezteni ennek érdeme iránt. — Gr. Széchenyi Istvánnak a győr-sopronyi utnak jókarban-tartása iránt hozzánt érkezett levele folytában, ő nmeltóságának a haza iránti ragyogó és minden jó magyar előtt felejt-hellen érdemeiről ő felségétől nyert megtisztoltatése fölött örömrzetünket levélben nyilvánítani rendeltük. — Zágráb megyének gróf Erdődy-család főispánsága iránti levelénél, a főispáni helyettesek iránt kifejtett nyzeteink mellett tovább is megmaradtunk. — A helytartó tanácsnak már mult gyűlésben előfordult intévényével közzölt új novelési rendszer iránt, küldöttségünk véleményes jelentését beadván, ő felségéhez következő felirás határozatott: tisztelven a kk. és es rrk. ő felségének a néprvevel előmozdítására irányzott üdvös szándékát, egyszerűséd meggyőződve lévén arról, hogy mint alkotmányos életünk felkent őre, a nemzetnek a

nevelés e  
közlött re  
illő hódol  
felségét  
hogy addi  
törvényho  
se iránt s  
sokban fo  
eddig gya  
igy a jeles  
a legköze  
— Közbej  
irányzott  
dése, hogy  
ban ezen o  
munkák m  
beadván j  
kérdések m  
dés: ha va  
foglalt me  
mennyiség  
is eddig sz  
valóságos  
vezet vétel  
nem szabál  
mert midőn  
vannak sza  
egy helyes j  
illy 150 ho  
nyit a törv  
közöröt, 's  
ban csak le  
falan közle  
talan eloszt  
a tisztí fuva  
vezünk. Az  
tünk, és on  
ra, kinek h  
sok javítás  
pontosabban  
gyelőkül, 's  
ezüst főt aj  
tettel is ma  
selyemteny  
mellyek kö  
falusi tanító  
lott. Börtön  
tuk, 's a me  
ajánlott, jó  
mélhetjük, h  
tése nélkül f  
hány ellenz  
kodása, küll  
téstül irtózo  
kik csak szó  
pánunk ismer  
multak el. I  
lokvés. —

B o r s o  
jövő számai

BUDAPE  
kamaránál B  
második ale  
— Széchenyi  
23kán Pestro  
már 's a telet  
nasz minden  
asszonygás o  
azon önkény  
korolni szoko  
annyira emelt  
még csak jó  
nagy szerző  
zet szolgálai  
mellett, felm  
ujabb szerzői  
nyira mentek  
nem ártana.  
kérdések érke  
Pesten a por,  
a pesti közöns  
kellő költsége  
lékony hatás  
Lajtvál 's a  
nyerne általa  
Kivihető-ó a  
nizza felé a D  
öszszekötéso  
not, melly ez  
Mit nyerne a  
gyar keresked  
tartása mellett  
50forintosokat  
ség kiosztását  
négy kérdésre  
találkozni, kik  
lünk röviden r  
por mindj les  
's miatt nem  
's legfőbbes k  
lyek oly álta  
kisasszony ug

\*) Az „Oest. Lloyd“ után.

nevelés elintézésébe befolyási jogát mellőzni nem kívánja, a közölt rendszabályokat egyedül mint ideiglenes intézkedést illő hódolattal méltányolják 's ennek kijelentése mellett, ő felségét aláutasítva felelőleg megkérdni rendelték a végett, hogy addig is meg nevelési ügy az 1791. 15. § értelmében törvényhozási uton elintéztethetik: a magyar nyelv terjesztése iránt sikeresebben, sem mint a 21. 22. 23. 26 és 30dk. szokásban foglaltatik, intézkedni, a 48dk. ellenében pedig az eddig gyakorolt hatósági felügyelést épségben tartatni, és így a jelesített rendszabályokat mint egy. kir. előterjesztést a legközelebbi országgyűlés elibe terjesztetni méltóztatassék. — Közbejötték ez uttal némely tulzó ellenzékieknek arra irányzott 's még a kimondott végzés után is tomboló erőködése, hogy az intézvény ideiglenesen se fogadtassék el; azonban ezen erőködés nevezetes többségen tört meg. — A közmunkák mikinti kezelése iránt munkálódott küldöttségünk is headván jelentését, némely csekélyebb figyelmet érdemlő kérdések mellőztével, megemlítendő az aziránt keletkezett kérdés: ha vajjon a jobbágyi birtok csak a régi urbéri tabellában foglalt mennyiség szerint e? vagy pedig valóságos birtokmennyiségben vessék fel? Mi az utóbbit fogadtuk el. Ugyan is eddig szokásban lévén nálunk a közmunkákat a jobbágyok valóságos birtokához arányozni; ha ezentel csak a telek nevezet vétetett volna kulesul, ugy szabályozott helységeink a nem szabályozottak mellett aránytalanul terheltettek volna; mert midőn a szabályozott telek holdjai elég határozottan ki vannak szabva, nem szabályozott helységeinkben, ugynevezett egyhelyes jobbágy 100 söt 150 holdat is bír. Alkotunk tehát illy 150 holdas helybül annyi képményi urbéri telket, mennyit a törvényes mennyiségben kiad, és így sokszorozzuk a közérőt, 's leend — a mennyire bizonytalan állapotú hazánkban csak lehet — az igaz arány megközelítve, tudván azt, hogy közteherviselésben legnagyobb igaztalanság az aránytalan elosztás. — Főispánunk figyelemzete következtében a tisztii fuvarozások szigorubb kezelésére is küldöttséget nevezünk. Az utának jobb karba hozása iránt is intézkedünk, és ennek nyomán teendő rendelkezést első alispánunkra, kinek hivataloskodása óta, minden láma nélkül már is sok javítás történt, biztuk. Hogy az utak körüli munkákat pontosabban teljesítessék, külön egyéneket rendeltünk felügyelőül, 's ezeknek fizetésére ugy anyagok szerzésére 2000 ezüst főt ajánlott a nemesség, és így nemcsak szóval hanem tettel is magunknak valljuk a közteherviselés elvét. — A selyemtenyésztés körül több rendű intézkedéseket tettünk, melyek között megemlítendő, hogy gr. Viczay Károly azon falusi tanítóknak, ki e részben kitünteti magát, jutalmat ajánlott. Börtönök, új levéltár és kis terem építését is elhatároztuk, 's a meglevő pénzalaphoz főispánunk 1000 ezüst főt ajánlott, jó példával buzdítván a többi urodalmakat. Így remélhetjük, hogy az építés az adózónak legkevesebb terhelése nélkül fog megtörténni. — Ezen gyűlésünk alatt néhány ellenzéki tagnak, sértegetésekkel is párosult érszakokodása, különösen főispánunk erélyességén tört meg. A fizetéstől irtózó némely conservativok, 's azon ellenzékiek is, kik csak szóval, de nem tettel liberalisokodnak — szinte főispánunk ismeretes áldozatra készségén, megszegyenülve nemultak el. Így leend majd talán kevesebb szó, de több csoklyés. — Δ

Borsod és Liptó megyei levelezőink tudósítását jövő számainkra tartjuk fen.

BUDAPESTI HIRHARANG. A nmltu magyar kir. udv. kamaránál Budán, mult szordán ment véghez mélt. Duschek F. második alelnök ur ünnepélyes beiktatása és székfoglalása. — Széchenyi István gr. ő excellja tengeremléki utjából nov. 23-án Pestre visszaérkezett. — Jósika Miklós is Pesten van már 's a telet szokás szerint itt fogja eltölteni. — Nagy a panasza minden oldalról az itteni tudakozó-intézet ellen, 's több asszonygag egyenesen az illető hatóság előtt emelt már vádat azon önkény miatt, melyet ez intézet eselédék dolgában gyakorolni szokott. Anyi bizonyos, hogy a cselédber majd megannyira emelkedék ez intézet működése óta, mely azonfelül még csak jót sem áll az ajánlottakért, 's mindkét részről nagy szerződési díjt fizettet magának; sőt mi több, az intézet szolgálai a szolgálatban álló eselédéket, jobb hely igréte mellett, felmondásra is esabíjják gyakran, hogy aztán ismét újabb szerződési díjhoz juthassanak. Ezen visszaélések annyira mentek már, hogy gyökeres javítás e tekintetben épen nem ártana. — Legközelebb következő „gondolatébresztő” kérdések érkeztek közlés végett hozzánk: 1) Megszünik-e Pesten a por, ha a vásártér és dunapart kiköveztetik, 's bír-e a pesti közönség annyi anyagi és akarati tehetséggel, hogy a kellő költségeket adakozás utján fődözhesse? 2) Lenne-e jólékony hatással hazánk kereskedésére, ha a bécsi Duna a Lajtvál 's a mosony-győri Dunával összeköttetnék, és mit nyerne általa Győr, mit Mosony és a gözhajó-társaság? 3) Kivitel-e a pesti Dunának a Balatonnal, a Balatonnak Káznisa felé a Drávával 's a Drávának Sziszek felé a Szávával összeköttetése, és nem haladná-e meg a költségek a hasznót, mely ez által hazánk külkereskedésére háramlanék? 4) Mit nyerne a pénzforgalom, mit a részvényesek, ha a magyar kereskedelmi társaság, az eddigi kötelezettségek fenntartása mellett, 500ftos részvényei helyett 100, vagy inkább 50forintosokat bocsátna ki 's 6 petes kamaton felül a nyereség kiosztását sors utján eszközölné? Részletes válaszok e négy kérdésre nagy érdekkel birhatnának, 's talán fognak is találkozni, kik azt majd megkísérteudik: mi csak annyit vélünk röviden mondhatni, hogy Pesten a sok szélesináló miatt por mindig lesz, nagyszerű adakozás pedig a sok szélesinálás miatt nem remélhető. — Füredy Bécsben nagy tetszést nyert 's legfőnyesb körökben éneklő szép nemzeti dalainkat, melyek oly általánosan megtetszettek ott, hogy sok német kisasszony ugyancsak tanulja és éneklő népdalaink magyar

szövegét, még pedig nem olly könnyűséggel, mintha olasz volna. Bizony feltjük Füredyt, hogy nagyon is megtetszik neki a bécsi élet, melyhez művésznik ugyis nagy rokonszenvvel viseltetnek. Így legközelebb Lendvayné is több napig mulata ott, hihetőleg azért, hogy a várszínház jelesitől néhány szerepet eltanulhasson; mely szép buzgalmaért csak dícséretet érdemel. — A „Történeti könyvtár” 14dik füzeté most jelent meg, 's a „Francia forradalom” történetét hozza Mignet után. Szinte most jelentek meg: 1) Bajza „Világtörténete” 2dik füzeté. Növekedő kelete tanusítja, hogy közönségünk tudományos munkák iránt is részvételt tud már viseltetni. A 3dik füzet sajtó alatt van. 2) Hanák „Természetrajza” 2ik füzeté, pompás és élethű rajzokkal; szerző egész életének buzgó buváradását terjeszti a közönség elibe, 's egész hazánkat beutazá, hogy minél hűbb lehesse a természethez. — Marastoni engedélyt nyered képző akademiája számára a szükséges szobrokat 's egyéb mintákat külföldről vámmentesen behozatni, hogy nagy hasznú vállalatát e különben súlyos teher ne akadályoztassa. Ha e jeles művész buzgalma csak némileg feleled is meg a közönség pártfogása, ugy hazai művészetünknek nem kis haladást jósolhatunk. — A városi biztosok ezentel botot viselendnek, mint a londoni constablenek; reméljük azonban, hogy a hivatal e jelképi nem lesznek ölmösbotok. — Beszélük, hogy Soroksáron nem rég vándorszínészek levén, egy vezértag próbára maga helyett feleségét küldé, mivel neki ugyanazon órákban vadászatra kelle mennie. Illyesmi természetesen csak Soroksáron és csak vándorszínészeknél történhetik. — Midőn egy magyar asszonygag hallá, hogy a német színház első tenoristája megszökött, mely sohajtással szóla: „Ezen eseménynél egyebet még nem irigyletem a német színházról!” — ⊙

KERESKEDELMI HIR. Miskolcz, nov. 25. Piacunk egész öszön át mindig élénk volt, elősegíté ezt az is, hogy az utak esözés hiánya miatt mindedig jók voltak; az élet ára hetenkint mindig felebb szökent, ugy hogy folyó hó közepén már a rozsnek 14 ft 30 kr, búzánek 18 ft volt köble, — de jelenleg az esözés óta mind alábbszállott; zab köble 4 ft 30 kr, árpaé 8 ft 8 kr, rozse 12 ft 30 kr — 13 ft, buzáé 15 — 16 ft, különösen pedig olesó az eleség p. o. bab 9 ft, köles 8 — 9 ft, kukoricza 8 — 9 ft, burgonya 2 ft 30 kr — 3 ft köble, juhhus 6 kr, marhahus 10 kr, hal bőségben 2 — 4 kr fontja, és így azon inség, melytől annyira feltünk, még nincs jelen, — a t. megye ezen tekintetben több tiltó-rendeletet bocsátott ki, melyekre azonban bizton hiszszük, szükség nem leend, de közönségesen tudva is van, hogy a kereskedésben minden tiltó-rendszer önmagát meghoszulandja, 's helye csupán a „salus publica suprema lex” esetében van, de ettől hála ögnék még most távol is vagyunk. — Mi illy alkalommal inkább a felszabadító, mint tiltó-rendeleteket javasolnók; p. vámok, helypénz elengedését 'sat.; bor, az idoi termés sok, rozse és olesó; egy gönczi hordó 10 ft 15 kr, szesz 30 fokú 24 kr; gubacs semmi sem termelt, tavalyi 22 ft 30 kr, mind váltóban. — Δ

### KULFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Paris, nov. 17. Franciaország tengerügyi viszonyai, ugy látszik, szerencsétlen zavarba jöttek. Chinában sok zaj semmiért, nagy diplomatai erőlködések és kevés siker; Tahitiban egy királyné, Pomaro, ki Franciaországot évek óta sahabban tartja; a Marquesasokon folytonos áldozatok és költségek minden megtérítés kilátása nélkül; Madagaskar szigetén szerencsétlen veszekedések, melylyeket be kell végezni, ámbár sem becsület sem haszon nem várható belőlük; Mexikóban összecivódás, mely Franciaországnak szintolly sokba kerülend mint az amerikai társaságnak; a la Plata mellett egy polgári háborubai avatkozás háladatlan szerepe, mely háboru ha ma fejteztek be illy beavatkozás által, holnap ismét bizonyosan kitör. Algeriában sem állnak jobban a dolgok. A francia lapok ma, vizsgatálással Bureauud harczmunkálatai eddigi gyümölcstelensége mellett, Abd-el-Kadert kilenczvenkilenczedszer verik agyon, de egyszersmind öszintén megvallják a közönségnek, hogy az emir legközelebb bizonyára századszor is feltámadand \*). Némelyek azonban azt hiszik, hogy Bugeaud szándékosan lépogot lassankint a fellázadt arabok ellen, hogy a győzelmet azon napokra halaszssa, midőn a kamarák megnyitattni fognak. Az Epoque a földművelés, ipar és kereskedés köztanácsainak összehívását jó előkészülésnek mondja a kamarák megnyitásához. Ebből azt látja a Commerce, hogy a ministeri lap aggodik a jövő gyűlés jellemén, midőn sohajok közt azt ohajlja, bárha e főtanácsok az országgyűlésnek politikától idegen irányt adnának.

Mandeville ur, Anglia volt ügyvivője az argentinai köztársaságnál Parisban megérkezett, 's azt hiszik róla, hogy Rosas elnök nevében alkudozni jött; már Guizot urnál is volt. Bourbon sziget egyik hírlapjában jul. 16ról ez olvasható. Azt mondják, Romain-Desfossés ur jövő esütörtökön vitorlázand Tamataveba. Hír szerint nap előtt hordattak löszerek Berceau corvetre. Hír szerint választ kérend a királynétól azon levelekre, miket hozzá az angol és francia parancsnokok közösen irtak a Madagaskar keleti partjáról eluzott települők iránt. Ha a felelet nem lesz kedvező, Tamatavera lövöldözni fognak, ugyszinte Foulpointa is, de serogek kiszállítására nélkül.

A földművelés és kereskedés ministere Cunin-Gridaine egy köriratot bocsátott nov. 15. a megyék igazgatóihoz, melyben ezek a főbb tételek. Az 1845ki termés nem volt olly bő mint az 1844ki és 43ki, de mégis sokkal jobb az 1839nél. Jó években 30 — 35 megye többet termeszt, mint mennyire szüksége van, 25 — 30 épen kijön, 20 — 25 bevételre szorul. Ez évben 26 megye bír fölösleggel, 28 jó ki, és 32 szorult-

\*) Már fel is támadt.

ságban van. Az utóbbiak többnyire déli megyék, melyekben a közönséges gabnatermesztés különben is gyenge. Legbővebb volt a termés ezidén az északkeleti és északnyugati megyékben. Hajdina és tengeri, mik a fogyasztás 1/10 részét teszik, elegendőképen termettek. 36 megyében a burgonyaszüret a közép mennyiségen alul maradt; 39ben elérte, 11ben felülhaladta a középtermést. Mi a burgonyavésztilletti, az első tudósítások róla többnyire tulságosak voltak, 's megjegyzendő, hogy épen azon megyékben, hol a burgonya megromlott, a gabna termése jó volt. Ha mindent összevéve ha az 1845ki termés a közönségesen alul maradt is, mégis elegendő a fogyasztásra. Ezenfelül az aratás alatt 1844ből is még sok takaréki létezett. Franciaország szücségét a nép élelmére száz, és a marha, vetés 's egyéb fogyasztás számára husz millió hectoliterre tehetni. Az 1843ki termésből 61 millió hectoliter maradt a jövő évre; 1844ben csupán búzában 82 millió hectoliter termelt, az 1843 és 44ki évek fölöslege 21 millió volt, 's ez a külkereskedés által még szaporodott, mert a kivitel 1844ki sept. 1től 1845ki sept. 1ig liszt és gabonában 377,000 mázsát, a bevétel ellenben 424,000 mázsát tett. 1845ki nov. 1én 292,420 mázsa gabna és liszt volt a raktárakban; a szomszéd státusokban a takaréki szinte nem esekélyebb. Nagybritanniában a gabnatermesztés a közönséges alatt maradt, de mégis jobb, mint általán várattott. A burgonyavész ottan csak részenkint tett kárt. A jelen körülmények közt a fenálló törvények minden törtenhetőségre elegendők. Ha a gabona ára akár törvényeserü belföldi speculatio akár más okoknál fogva még felebb száll, akkor az árak növekedésével a behozati vámok esökkeneteni, a kiviteliek felemeltetni fognának.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, nov. 12. Prim tábornok ki jelenleg Marseilleben lakik, a kormányt igen nyugtalanítja, mely attól tart, hogy e tábornok egy a kibujdosottak által tervezett 's Cataloniában kiütendő összeesküvés élére álland. Erre nézve minden elővigyázatokat már megtörténtek 's a hadminister még csak tegnap küldött két főhivatalnokt Aragónia és Barcelonába. — Saragossában szinte történt forradalmi kísérlet, 's az elfogottak közül 29en halálra ítéltettek.

OROSZORSZÁG. Trapezunt, oct. 17. Tudósításaink a hegységéből oct. 7ig mennek 's ide Tiflis és Redut-Kalchen át érkeztek. Daghes'anban sept. 28án véres ütközet volt, Wuesapuo orosz vár közelében Kambulat folyam jobb partján. Egy orosz szállítmány t. i. Gorselauból Temyr-Saucsurába ment, e várat hadi és életszerekkel ellátandó, mikben annak őrsége nagy szükségét szenvedett, minthogy több hét óta körszörül minden közlekedéstől el volt zárva, mert a felső Szulakvölgyet számos csecsenz és leszi csapatok tartották megszállva, míg a Gely és Niszovából Temyr-Saucsurába vezető utakat a caspi tenger partján keleti daghestani hegylakosok fogták el. Gorselaul parancsnoka tehát, Freytag tábornok 300 öszvér és 700 teherlőből álló szállítmányt, 4 gyalog zászlóalj, 6 ályu és 600 kozák őrizete alatt küldött ki. Samil, ki most Aul-Buternszában lakik, kénjei által értesült e szállítmány elinduláról, tüstint gyorsan összeszedte vitézeit a nagy Csecsnagoa törzsből 's Naib Hads Mahomát, legjobb hívét, egész lovasságával Wuesapuo felé küldé, míg ő maga több ezer gyaloggal a Szulakvölgybe rándult. Hads Mahoma az orosz szállítmányt 2000 lovassal támadta meg, épen midőn Wuesapuo mellett a Kambulatot állépte. A jobb parton mérges csata lön. A csecsenz lovasság legázolta a folyón átjött orosz gyalogságot 's több századat utolsó emboreig leszárdalt. A cserkeszek soha nagyobb bátorságot nem tanusítottak. De a vár őrsége a szállítmányok segítségére jött 's a hegyeket ályguival visszavonulni kényszeríté; ezek mindamellét 400 tehermarhat, melyek a folyón át nem kelhettek, magokkal vittek. Ezenkívül Hads Mahoma sok hadi szerit is zsákmányolt, minek Samil épen most nagy szükében van. E löpörhiány volt oka annak is, hogy Samil az orosz hadnak a kaukazi hegységen átvonulásokat olly kevéssé élt ályguival, melyet azonban mégis olly jól védelmezett. — Woronzow hg a czár parancsára felhagyott azon szándékával, hogy a telet Krimben, Alupka nevű várában töltend. A czár t. i. azt parancsolá neki minap, midőn Nikolajewben együtt voltak, hogy állomására visszatérjen, 's a jövő évi táborozásra készületeket tegyen. Woronzow békes szándékai nem igen látszanak a czár izlésével megegyezni, ki ellenkezőleg a „kaukazi zendülöket” minden áron semmivé tenni akarja. Woronzow oct. 1. érkezett meg Keresben, hol Budberg tábornokkal érkezett, ki most a cserkeszi tengerpart váraiban szétszört 30 ezer ember felett parancsol. — Az oroszok súlyos megveréseinek dacára Tiflisben a jövő télre nagy vigalmakra készülnek; a főhelytartó számos fényes bálakat ígért, t. i. azon katonatisztek számára, kiknek tagjait a cserkeszek még épen hagyták. Azonban e keringő- és polkatánczosok közül egynél több, kinek magasra bélelt mellén mindennemű rend és kereszt, mint a legalavalóbb nagyra-vágás szolgálatában pazarlott vitézség hiúságának gyermeke játékszere — csillog, a tél mulatságait véres halállal fizetend meg a szabad hegyiak kardcsapásai alatt.

TÖRÖKORSZÁG. Beirut, nov. 1. A remények, melyek Sekib ellendi idejötté támasztott, fájdalom, nem teljesültek, és e magas statusférnu engesztelő utasításainak eredményei eddig még koránsem feleltek meg a közváradakozásnak. Beirut és környékének lefegyverzése, hála Wedsi pasa főkormányzó szilárdasága 's eszélyességének, csupán csak rábeszélés utján eszközöltetett. Ellenben a hegységben, hol Sekib egy idő óta van, egészen máskép mentek a dolgok 's számos erőszakoskodás történt. A lefegyverzés szine alatt több megyében gaztények követettek el. P. o. Keszruanban, hol a parasztság a fényes kapu parancsainak mindenkor engedelmesskedett, a serogek a hatóságok személtárra legdurvább kicsapongásokat vittek kivált a papság ellen véghez. — Többire nézve a lefegyverzés rendesen foly 's már több mint 20 ezer tüzi fegyver küldetett be. A keresztények leghajlandób-

baknak mutatkoznak, e rendszabálynak engedelmessé... fegyvereiket minden ellenszögölés nélkül adták ki. Ellenben a druzok nem olly szöfogadók, kik közül sokan, főnökeik által felizgatva inkább Houran és Hedsh felé bujdosnak. — A több helyen előfordult erőszakoskodások egyetemes panaszo- kat szültek: a consuloz némelleyi tiltakoztak a seregek és alsó tisztviselők eljárása ellen, és Sekib effendi válasza erre hir szerint koránsem volt megnyugtató. Hirlik, hogy a ghasiri kolostor kirabolatott és a katolikus püspök valamint a görög patriárka gyalázatos bánásmódot szenvedtek. Hasonlót beszélnek több más kolostorról is és hasonló kicsapongások- ról keresztény szerzetesek ellen. Sekib mindjárt beigtatása után Deir-el-Kamarban több drúz és keresztény seiket engedelen- ség gyanujából elfogatott, ezek közt a kaimakámot, 's mindkét párt kikiljelt és nemeseit. — A hirült Abu-Nakel seich, ki felmentése daczára is Carlo és Lorette atyák gyilkos- sának tekintetik, Sekib effendivel Deir-el-Kamarba ment, 's hir szerint megszökött. — Mindezen bonyodalmakhoz még egy új igen komoly tény járult és a francia consul viszonyait a hatóságok irányában még súlyosbítá. E consulus második tolmácsa, midőn Kesuanból hivatalos foglalatosságairól Beirutba visszatérne, Dsunieban a seregek által letartozta- tott, 's mivel két, önvédelmére magával hordott pistolyt át- adni nem akart, keservesen megveretett. A francia consul e merénnyről értesülvén legott erélyes lépéseket tett e tiszt szabadtására, de a kormányzó az felelte neki, hogy szá- badon nem bocsáthatja, mivel az csak Sekib effendit és a beiruti őrség parancsnokát illeti. A consul ezután Belle-Poule francia corvet parancsnokához folyamodott, ki is, miután egy másik lépésnek, mellyel ő maga tett a hatóságoknál, sikeres eredménye nem lön, hat dereglyét küldött 300 em- berrel a partra, 's ezek parancsnokát odautasítá, hogy a tol- mácsot, ha másképp nem lehetne, erővel szabadítsa ki. Szeren- csére erre, miután az utolsó felszólításnak engedtek, nem volt szükség. — Ő magossága kormányának jó szándéka eléggé

ismeretes, miszerint mindenki meggyőződve legyen arról, hogy gyors és erőteljes lépéseket teend ez állapotnak, mihelyt tud- tára jő, elhárítására, 's nyugtalanul várjuk az új parancsokat. AMERIKA. Ujyorki oct. 25ai levelek szerint Polk és ca- binete nem csak a tariffa—hanem az Oregonkérdésnél is meg- hasonlottak, 's a Polk nézeteiből eltérő párt, Buchanan kül- ügyek ministeréből és Marcy 's Bancroft urakból áll. Az an- gol követ t. i. azt javasolta volna, hogy az Oregonkérdés el- döntése egy közbenjáróra bizassék, mibe Buchanan ur belé- egyezett, de az elnök és annak pártja által a cabinetben le- szavaztatott. — A washingtoni kormány Mexikoba követet akar küldeni, az adóssági illetéket és a kárpótló pénzeket kö- vetelendőt. Egy ujyorki lap azt mondja, hogy Polk ur ennél okosbat sem tehetett volna, mivel ez alkalommal az egész tea- xasi kérdés és a kárpótlási is szóba kerülendnek, és az Unio már az által is nyer, hogy maga teszi az első lépést. Né- melly ujyorki lapok azt állítják, hogy Polk ur és cabinetje az egyesült statusok minden vagyonát és jogait az europai diplo- matia zugalódása daczára is rendületlenül fentartandják, kü- lönösen az Oregont illetőleg. Mi a tarifát illeti, kétséget nem szenved, hogy a kormány a jövő congressusnak sok fontos javaslatot teend. Beszélnek oly akudozásokról is, mellyek- nek Europa 's Amerikának egyiránt kedvező kölcsönös váma- tariffa lenne eredményök; a lapok azonban olly véleményben vannak, hogy a congressus most, midőn olly véghetetlenül különböző érdekek döntendők el, nem igen hajlandó e részben Polk ur szavára. — Az ujyorki Herald azt mondja, hogy a burgonyavész az Unio azon vidékein, hol tavál uralkodott, ez idén nem mutatkozik, holott ellenben ott, hol tavál nem volt, u. m. Maine, Uj-Scotia és Canadában ez évben sok kárt okozott. Ugyane lap azt mondja, hogy a burgonya a nagy szárazság miatt igen szükön ütött ki legtöbb tartományban. A gabonában az Unio főpinczain igen speculálnak Angliából kivitelre, észrevévén, hogy az ottani termés mintegy 3 millió quarterrel tett kevesebbet mint tavál, 's hogy e hiány csupán

bevitel által pótolható. Az amerikai kereskedők elhatározo- taknak látszának lenni a britt gabnászükséget fődözni, mi az europai gabnárak jelen magassága mellett igen is kívánatos. AFRIKA. Az utóbbi időben Abd-el-Kaderen kívül egy másik arab tünt ki főképen, Bu-Maza serif, kiról a Journ. d. Débats így ír. Bu-Maza rendkívüli bátorsága, szünetlen munkássága, a képesség, mellyet mint portyázó vezér ki- fejtett, meg nem engedik, hogy Bugeaud illy vállalkozó el- leniséget hagyjon háta mögött, Algeria közepében, a Selif mellett. Bu-Maza egyszerre zendítette fel a Mina melletti törzseket, a Flittabelieket, a Dahravidekieket, szóval: minden törzset a Szahara pusztától egész a földközi tengerig; minap Mostaganem kapui előtt merész csapást vitt véghez 's végre Miliana környékét veszélyezteté. Már több ízben veretett meg 's vétetett üzőbe, 's mégis mindig ujra felszította a háborut ugyanazon helyeken, pedig csekély hadi erővel. No csalat- kozunk, Bu-Mazát a szerint, mit eddig tett, 's erélyessége 's ügyessége szerint második Abd-el-Kadernek kell tekint- nünk azon vidéken, mellyet működése mezejének választott 's hol hovatovább több meg több befolyást nyer, ha őt meg- állapodás nélkül nem szorongatjuk. Bu-Maza ellen harczo- nak két hónap óta Bourjolly tábornok, Mostaganem parancs- noka és Saint Arnaud ezredes, Orleansville parancsnoka, és Bugeaudnak is ellene kell fordulnia, mielőtt nyugot felé to- vább menne, hol egyébiránt Lamoriciero tábornok minden szükségnek megfelelni képes. LEGUJABB. A francia kamarák megnyitása dec. 27re hirdettetik.

HIVATALOS TUDOSÍTÁSOK.

- (1277) Birói árverés. (1, 3) Pest megyében kebelezett Török-Bálint helységében — Buda városától egy órányi távolságra — 3 jobbágytelek lakházakkal együtt, — egy zsellér ház, — 2 — 300 akó bor vas arconos hordokban, 's több lovak, ökrök és tehének folyó 1845dik évi december hó 9kén árverés útján el fognak adatni. Simonfalvi László, t. Pest megye esküttje, mint végrehajtó bíró. Határnap december 3dika 1845. (211) Placintár Gergely elleni csödpér. (2, 3) 38487. Békés megye jelentése szerint, Placintár Gergely gyalai lakos ellen rendelt csödület- perben az illető hitelezők megjelenési határnapja f. évi december 3kára tüzetvén ki, ideigleni tömeg- gondnokul Kís Antal táblabíró, perügyelőül pedig Nagy Károly ügyvéd nevezettek ki. Ugyanez kihir- dettetik. Kült Mindszent hó 21dikén 1845. (212) Kurták Jakab elleni csödpér (2, 3) Határnap december 3dika 1845. 38488. Békés megye csödtörvényszékének jelentése szerint Kurták Jakab csabai lekos ellen csöd- rendeltetvén el, az illető hitelezők megjelenésére f. évi december 3dika tüzetvén ki határnapul tömeg- gondnokul Koricsánszky János csabai jegyző, perügyelővé pedig Polner Lajos hités ügyvéd nevezettek ki is ezennel kihirdetettük. Kült Mindszent hó 21dikén 1845. (199) Csödpér-szüntetés. (2, 3) 37421. Mosony megye felírása szerint, néhai Anscheringer Lőrincz nyulassi jobbágy ellen rendelt csödület per, minthogy ő minden hitelezőivel barátságosan megegyezett, bíróság megszüntetett. Melly

- (1276) Árverési hirdetés. (1) F. é. december 2kán reggeli 9 órakor a' német színház épület 3dik emeletében kinőfőle házi 's fényezett bútorok- és olajfestésű képek birói árverés útján el adatni fog. Kült Pesten, november 20kán 1845. Illés Antal végrehajtó. (1263) Ház-árverés. (2, 3) Szombaton f. évi december 13kán a' Tolnay János-főle csödtörvényszékhez tartozó a' király-utczában 826dik sz. alatt levő ház a' hozzá tartozó kerttel 's kertü házzal együtt a' hitelezői választmány ren- deletéből utolszor fog árvereltetni. Ezen ház utczára az üres Kenaitzer-főle telek mellett félig ki- építve is, szép és nagyszerű homlokzatot képez, áll két oldalról 13 szobaa, 4 konyha-, ezekhez tar- tozó kamarák, 8 lórat istálló-, jó karban levő padlás- és köröskürül kényelmes pinczéből, legujabb izlés szerint szilárdul van építve 's a' ház-telek egy része még üres, a' szép térs udvaron 2 kut, 's mellette a' kertek egy nagyszerű üvegház, kényelmes kertü lak, hasonlag 2 kut, különönmű legne- mesebb faju gyümölcsfák teszik különösen ajánlásra méltóvá; — az egész udvar 's háztelek tesz 2726 ölet. Telekhivatalilag 58,447 v. forintna van becsülve és a' legközelebbi árverésnél a' legtöbbet igérőn 17,015 p. ftal maradt. Ezen árverést habár a' becsáron aluli somma legértékli 's a' megemlített ház- 's kertért, ezennel utolsónak nyilvánlja. — Pest november 20kán 1845. A' hitelező választmány megbízásából 's nevében Dr. Schiller Károly mint a' Tolnay Jánosfőle csödtörvényszék gondnoka. (1262) Wagner József (3, 3) szepmü és zenemü kereskedésében Pesten servita- tórn most ujonan megjelent: Chotek Fer. Abránd, kedvelt magyar nem- zeti hangok dala maiból zongorá a, 68 munk 1 ösz. ára 1 ft 15 kr. p. Ruprecht Márk, Nagy magyar-táncz, zongorára, 6dik m. 30 kr. Mrátsek Lina, Nyiri Hangok ered. magy- ar zong. 15ö m. 15 kr. Egressl Béni Rákosi Emlék, ered. magyar zong. 15 kr. — Vad rózsák és viz hátán, két ered. magyar zong. 30 kr. — Pásztori hangok, ered. Csárdás és párisi szerenese vadá- szok, Mazurka zong. 30 kr. — Tiszparti csárdások, zong- orára 30 kr. — Román cz. m. énekzóra, zong. kis. 15 kr. (1267) Haszonbérlet. (1, 3) Ócsán gróf Teleki Domokos ur birtokában az országutba eső vendéglőgadó saját ital méretési jog- gal, és ötven, vagy ha kívántatnék még több hold szántóföld 's rételt, mint szinte a' mérszárszék is a' hozzá csatolt alkalmas lakóházzal és bolttal együtt jövő 1846dik évi Szent György napján kezdve több egymásután következő évekre haszonbérbe kiadandó. Bővebben értesülhetni iránta személyesen, vagy bérmentes levél által Ócsán Darányi Ignác gazda- sági felügyelőnél.

(1275) (2, 2) Uj Zsebkönyv 1846ra. December 1-jén megjelenend: Ajándok. Magyar Almanach. 1846. 6 aczélmetszettel. Csinosan kötve aranyvágással 3 ft p. p. Vörös selyembe 4 ft p. p. Heckenast G. kiadó. (1239) (4, 4) Gyógyszertár árverés. F. évi december 15kén, néhai Schmidt János Antal hagyományt tömegéhez tartozó, sz. kir. Buda fővárosában legnépesebb tájon létező „fekete mező” címzett gyógyszerár a' legtöbbet igérőnek árverés mellett eladatni fog. — Az árverési és illetve fizetési feltételeket az alolltnál mint osz- tályt teljesítő biztóságnál lehet megtudni. A' venni szándékozók tehát 1600 ezüst forintnyi bánatpénzzel ellátva, a' meghatározott napon, reggeli 10 órakor az érintett gyógyszerárban tartandó ár- verésre ezennel meghívtnak. Nékám József tanácsnok.

(1266) Nemesi-birtok kerestetik. (3, 3) Egy élete virágzó korát túl élt, 's mezei gazdaságban multságát kereső gyermektelen ur, Pestől 2 — 4 óra távolságra eső nemesi-birtok-részt, örökös áron vagy zálogban is, azonnal leolvasandó 40 ezer v. forintig venni hajlt, olly kedvező 's hasznos feltételek mellett, hogy holta után a' vagy életében is a' vett birtoknak eladása 's illedeleg örökösödése esetében, azt, az eladó család elsőszégi jogon, ugyan- azon az áron vissza válthatja. — Mirel ő az alolltnál bővebben értekezhetni. László László táblai ügyvédnél, egyetem-utca 316. sz. a.

(1254) Biztosítási ügy. (3, 3) Alolított ezennel közhírré teszem, miszerint a' cs. kir. szab. triesti Azienda Assicuratrice igazgatóságával egyetértőleg az eddigelé általam viselt magyarhoni főügy- vőségről önkint lemondtam, ennélfogva e' részbeni műkö- désem a' mai nappal megszünik. — Pesten, nov. 15kén 1845. Burgmann Károly m. k.

A' fentebbi nyilatkozatra vonatkozólag alolított igazga- tóság jelenti, hogy a' Burgmann Károly ur leléptével meg- ürült magyarországi főügyvivőség' kezelése mátol kezdve Frölich János Sámuel helybeli nagykereskedő ur kezeibe átmegy, 's ezek sze- rint az Azienda Assicuratrice-t érdeklő esetekben ő fogja azt törvényszerüleg képviselni. Triestben/Pesten, november 16kán 1845. A' cs. kir. szab. Azienda Assicuratrice triesti kormányja által.

A' fentebbi hirdetések következtében tisztelettel je- lentést teszek, hogy tisztemet, mint a' cs. kir. szab. triesti Azienda Assicuratrice főügy- 's képviselője a' mai nappal megkezdem, 's e' minőségemben magamat ezennel be- mutatván, t. ez. ügybarátinknak 's a' biztosítani kívánó kö- zönségnek e' részbeni szolgálatimat szívesen ajánlom. Pesten, november 18kán 1845. Frölich János Sámuel nagykereskedő.